

Merknader til utkast til forskrift om internkontroll for å oppfylle akvakulturlovgivningen (IK – Akvakultur).

Generelt

Basis for forslaget er ”Forskrift om systematisk helse-, miljø, og sikkerhetsarbeid i virksomheter” (IK-HMS) av 6.12.96 sist endret 9.3.00 og ”Forskrift om internkontroll for å oppfylle næringsmiddelovngivningen” (IK-MAT) av 15.12.94 sist endret 12.11.97.

Intensjonen er å legge forslaget så nær opp til disse forskriftene som mulig. Der disse forskriftene avviker fra hverandre har en prøvd å bruke formuleringen i en av dem. En har ansett det som uheldig å komme med en tredje variant. IK-MAT har – i motsetning til IK-HMS - delt forskriften opp i kapitler. Kapittelinnvidlingen er sløvfet i forslaget.

Nedenfor er det vist en oversikt over hvilke forskrifter de ulike kategoriene av virksomheter må forholde seg til i dag.

Virksomhet	IK - HMS	IK - MAT
Oppdrett	X	
Havbeite	X	
Kultivering	X	
Slakteri- og tilvirkningsanlegg	X	X
Transportører av levende akvatiske dyr	X	
Avfallsbehandlingsanlegg	X	
Notvaskerier	X	

Kravet til IK etter denne forskriften vil også omfatte virksomheter som verken behøver tillatelse etter fiskeoppdretts-, havbeite- og/eller fiskesykdomsloven (slakteri- og tilvirkningsanlegg og notvaskerier). Det er imidlertid bare de deler av virksomheten som reguleres av de nevnte lover, som er omfattet av IK- kravet. Dette betyr at eksempelvis kultiveringsanlegg som har tillatelse i medhold av lov av 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v., kun er underlagt IK- krav mht. plikter etter fiskesykdomsloven og dyrevernavloven. (Slike anlegg kan ikke gis tillatelse i medhold av fiskeoppdrettsloven jf. lovens § 3, siste ledd.)

Forskriftens tittel

Denne er parallell til IK - MAT, som anses for å være enklere og mer konsis. Som et samlebegrep for lovgivningen på området har en valgt ”akvakulturlovgivningen”. En har funnet at dette er mer dekkende enn ”havbrukslovgivningen” og ”(fiske)oppdrettslovgivningen”. Forskriftsforlaget omfatter virksomheter som driver i både ferskvann og sjøvann og gjelder alle oppdrettsorganismer.

Hjemmelsgrunnlaget i dyrevernavloven § 30 er uklart, men vi har valgt å ta dette med i utkast til forskrift.

§ 1.

Overskriften tilsvarer den i de to andre forskriftene. Teksten er parallell til den i IK - MAT, som anses for å være enklere og mer konsis.

§2.

Overskriften tilsvarer den i de to andre forskriftene. Teksten er parallell til IK - HMS. Unntaksbestemmelsene i siste ledd i denne paragrafen i nevnte forskrift er utelatt.

§3

Overskriften tilsvarer den i de to andre forskriftene. Definisjon av oppdrettsrelatert virksomhet er tatt inn fordi fiskeesykdoms- og dyrevernlovens virkeområder er videre enn denne forskriftens virkeområde og trenger derfor avgrensning. Definisjoner felles i IK- HMS og IK- MAT er nesten identiske. Formuleringene i IK- HMS er benyttet. IK - MATs definisjoner av **rutine** og **avvik** er ikke tatt inn.

I likhet med de to andre forskriftene benyttes begrepet **virksomhet** uten at det er definert nærmere. Det er forutsatt at den som f.eks. driver kultivering på hobbybasis omfattes av begrepet.

§4

Overskriften tilsvarer den i de to andre forskriftene. Formuleringene er parallell til IK- HMS fordi det i første rekke er den som oppdretterne skal benytte ved siden av IK - AKVAKULTUR. Det påpekes dog at bisetningen etter komma i første ledd vurderes som mindre egnet for det området denne forskriften skal dekke, og at en anser formuleringen i IK- MAT (1. og 2. ledd) for bedre egnet.

§5

Overskriftens første setning tilsvarer den i de to andre forskriftene. Siste setning fins kun i IK- HMS. Formuleringene er parallell til IK-HMS fordi det i første rekke er den som oppdretterne skal benytte ved siden av IK- AKVAKULTUR.

Bruk av tabeller i forskrifter er noe uvanlig. En antar at en i IK-HMS har gjort det for å gjøre den mer brukervennlig. Når en i denne paragrafen har valgt å følge opplegget i IK-HMS så har en også tatt inn tabellen i forskriften.

Når IK-HMS har formuleringen ”helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet” el. i annet ledd er følgende formuleringer benyttet:

Pkt 2 ... arbeidet for å fremme:

- a. en balansert og bærekraftig utvikling av oppdrettsnæringen
- b. dyrehelse og dyrevelferd

Pkt 4 ... balansert og bærekraftig utvikling, dyrehelse og dyrevelferd.

Pkt 5 .... arbeidet med balansert og bærekraftig utvikling, dyrehelse og dyrevelferd er fordelt.

Formuleringene i forslaget illustrerer en prinsipiell forskjell mellom IK-HMS og IK- AKVAKULTUR. Skader på helse, miljø og sikkerhet kan ses på som uønskede bieffekter av produksjonen; mens skader som følge av brudd på IK-AKVAKULTUR kan ha uønskede effekter på virksomhetens primære produksjon. At IK-AKVAKULTUR skal gi tillit til at

produksjonen skal være forsvarlig både ut fra bedriftsøkonomiske og miljømessige vurderinger, anses for å være godt i samsvar med fiskeoppdrettslovens formålsparagraf.

IK- MAT har her to paragrafer (§5 Internkontrollens innhold og §5a Styring med kritiske punkter). §5a har mye til felles med HACCP. Er ikke tatt inn i forslaget.

§6

Overskriften tilsvarende den i IK-HMS. IK-MAT har ikke tilsvarende paragraf. Første ledd fra IK-HMS er tatt bort. Den er myntet på arbeidsplasser hvor flere virksomheter arbeider parallelt på samme prosjekt som for eksempel på en byggeplass. Andre ledd er beholdt. Den vil kunne omfatte båtanløp med lasting/lossing på anlegget, innleide dykkere, vaksinatører, m.v.

§7

Overskriften tilsvarende den i § 6 i IK-MAT, og paragrafens formulering tilsvarende også den i IK-MAT (§ 6 1. og 2. ledd) fordi IK-MAT anses som mer konsis og klarere med hensyn til vedtaksmyndighet. IK-HMS sin formulering av plikt til veiledning følger direkte av forvaltningsloven og er således unødvendig. IK-MAT §6 3. ledd er tatt opp i § 9 i IK-AKVAKULTUR.

§8

Overskriften tilsvarende den i IK-HMS, og bestemmelsens innhold er langt på vei parallell med IK-HMS. Det kan således bare dispenseres "når særlige grunner foreligger". Det skal altså mye til for at det kan gis dispensasjon. Det vises i denne sammenheng til at aktørene står relativt fritt mht. hvordan de vil oppnå de mål som pålegges i forskriften, og at det svært sjelden vil være aktuelt å fritta en aktør fra disse målene. I motsetning til IK-HMS, er imidlertid kompetansen til å dispensere delt mellom de ansvarlige forvaltningsorganer, slik at disse dispenserer innenfor sine respektive områder. Man har altså på dette området fulgt systemet i IK-MAT. Setningen etter siste komma i første ledd er imidlertid tatt bort i det en mener det følger av det foranstående. En forutsetter videre at dispensasjonsadgangen innebærer rett til å stille vilkår for dispensasjonen.

En må vurdere om ikke dispensasjonsmyndigheten skal delegeres direkte i forskriften. For Dyrehelsetilsynets del ville det være naturlig å delegere denne myndigheten til "Statens dyrehelsetilsyn – fylkesveterinæren". Uansett bør dispensasjonsmyndigheten plasseres på samme forvaltningsnivå i de respektive etatene.

IK-MAT har en §8 som heter "Utfyllende bestemmelser mv." Den gir bl.a. hjemmel for å bruke begrepet egenkontroll i stedet for internkontroll, noe som på næringsmiddelsiden er gjort på fiskeområdet. I IK-AKVAKULTUR er det ikke bruk for tilsvarende bestemmelser.

§9

Overskriften tilsvarende den i IK-HMS. Formulering av paragrafen er parallell med den i IK-HMS. IK-MAT har ikke tilsvarende bestemmelser. For behovet for bestemmelsen vises det til at slakteriforskriften har delegert myndighet til Fiskeridirektoratets regionkontor, men det er Fylkesveterinæren som er klageinstans. Dessuten opprettholdes kronologien i forhold til IK-HMS.

§10

Overskriften tilsvarer den i IK-HMS. Formulering av paragrafen er parallell med den i IK-HMS.

§11

Overskriften tilsvarer den i IK-HMS. Formulering av paragrafen er parallell med den i IK-HMS. Dato for iverksettelse er satt til 1.1.04, men må selvfølgelig vurderes i forhold til realistisk høringsfrist og prosess.